

DE VEGETATIE VAN DEN PROEFPOLDER TE ANDIJK IN 1929.

(Mededeeling van de Zuiderzee-Commissie No. 7).

Evenals het vorig jaar bezochten KLOOS en DE LEEUW den proefpolder te Andijk en wel op 17 Aug. j.l. De heer W. H. BOSMA was wederom zoo vriendelijk ons te woord te staan en rond te leiden.

Bij het eerste gezicht reeds valt het groote verschil tusschen 1929 en 1928 op. Kon men toen werkelijk van een spontane vegetatie over een groot deel van het drooggelegde terrein spreken (zie Mededeeling no. 3; Ned. Kruidkundig Archief 1928 p. 149), thans is het beeld geheel anders. Het grootste gedeelte van het maaiveld is voor cultuur in gebruik genomen en de drainage en strijd tegen het „onkruid” krachtig voortgezet, zoodat het op vele plaatsen moeite kost te gelooven, dat hier twee jaar geleden nog zee was. Nog op één plaats kon de spontane vegetatie goed worden waargenomen, n.l. in den N.O. hoek van den polder. Zij had echter een heel ander karakter dan die, welke in 1928 werd aangetroffen. Evenals op het terrein aan den Balgzandpolder (Mededeeling no. 4) overheerschte *Aster Tripolium* in ca. meterhooge exemplaren (frequentie 3, zie Mededeeling no. 3). Daarnaast *Atriplex latifolium* (2) en *littorale* (2), *Salicornia herbacea* (2), *Suaeda maritima* (2), en hier en daar *Spergularia marginata* (1) en hoogst enkele *Chrysanthemum inodorum* (1). De vegetatie was dicht en tamelijk aaneengesloten, in tegenstelling met de zeer open vegetatie in 1928. Ook misten wij zeer de fraai ontwikkelde geïsoleerde exemplaren van *Chrysanthemum inodorum* en

Atriplex spec. Onder de Asters kwam ook nu de vorm *discoidea* niet voor. Een gedeelte van dit terrein zal worden afgezet en voor verdere observatie worden gereserveerd.

Een klein terrein aan den zeedijk bij het eind van den hoofdweg vertoonde nog zeer weinig vegetatie; vermoedelijk hangt dit samen met de wijze van indrogen van dat gedeelte. De overige plaatsen, die ongebruikt waren, maakten den indruk van ruigten; meestal waren hier *Atriplex latifolium* en *Chrysanthemum inodorum*, beide in een kleineren vorm, overheerschend. Voorts viel *Sonchus asper* door zijn vormenrijkdom op. De bovengeschetste omstandigheden deden ons besluiten om voor het maaiveld met een inventarisatie te volstaan en af te zien van het geven van frequentiecijfers.

De navolgende planten, in 1928 waargenomen, werden thans niet teruggevonden: *Bromus mollis*, *Dactylis glomerata*, *Epilobium hirsutum* en *palustre*, *Festuca arundinacea*, *Glyceria maritima*, *Linaria vulgaris*, *Nasturtium palustre*, *Ranunculus sceleratus*, *Scirpus maritimus*, *Scleranthus annuus*, *Sinapis alba* (cult).

Hiervan waren in 1928 *Bromus mollis*, *Dactylis* en *Festuca arundinacea* frequent (2) en *Glyceria maritima* algemeen (3). De overigen waren sporadisch, soms in één exemplaar waargenomen en hadden onder de heerschende toestanden slechts de beteekenis van passerende adventieven. Anders met *Glyceria maritima*, die vermoedelijk tengevolge van de intensieve drainage gepaard met ontzilting „het veld heeft geruimd”. *Dactylis* en *Festuca* zijn misschien door het intensieve wieden verdwenen. Het gedrag van *Bromus mollis* is niet begrijpelijk.

Aanwinsten voor 1929 zijn:

Achillea Millefolium, *Alopecurus geniculatus*, *Anthemis arvensis*, *Apera Spica venti*, *Artemisia maritima*, *Chenopodium album*, *ficifolium* en *polyspermum*, *Chrysanthemum segetum*, *Erodium pimpinellifolium*, *Glyceria distans*, *Lolium multi-*

florum (cult), *Polygonum aviculare* en *Convolvulus*, *Ranunculus acer* en *repens*, *Raphanus raphanistrum* en *sativus* (cult), *Senebiera Coronopus*, *Solanum nigrum*, *Suaeda maritima*, *Trifolium hybridum* (cult).

Interessant is het feit dat van de in 1928 nog niet waargenomen halophyten (Med. 3 pag. 8) op het maaiveld zich alleen *Suaeda* heeft gevestigd en hoewel niet talrijk, tamelijk verspreid voorkomt. Voor de anderen zijn de oekologische condities blijkbaar niet gunstig. Opmerkelijk is alleen de vermeerdering van *Salicornia herbacea*. Op den nieuwen zeedijk werd *Artemisia maritima* waargenomen.

Van de overige nieuw waargenomen planten zijn eenige zeker passant adventief, b.v. *Anthemis arvensis*, *Chrysanthemum segetum* en *Erodium pimpinellifolium*. Deze zijn, evenals vorig jaar *Centaurea Cyanus*, vermoedelijk uit de stroobedekking van den nieuwen zeedijk afkomstig en groeien ook aldaar. *Centaurea* heeft zich op den dijk, zij het in dwerg-exemplaren, goed gehandhaafd. Daarentegen zullen planten als *Polygonum aviculare* en *Convolvulus*, *Ranunculus acer* en *repens* wel tot „het blijvend gedeelte” behooren. Interessant was de vondst van een adventief: *Lepidium neglectum* TH. welke Noord-Amerikaansch is. Op geweldige wijze heeft zich *Senecio vulgaris* ontwikkeld. De geheele polder is er van vergeven, stoppelakkers vertoonen een aaneengesloten dek van jonge planten dezer soort, in alle cultures is zij overtalrijk en haar bestrijding zal een van de grootste moeilijkheden in den nieuwen polder zijn. In de grasperceelen treedt *Atriplex latifolium* zeer sterk op en vormt plaatselijk het hoofdbestanddeel van het vegetatiedek.

Ook de buitenzijde van den voormaligen zeedijk maakte evenals in 1928 een punt van onderzoek uit.

Niet waargenomen werden: *Anthoxanthum odoratum*, *Apium graveolens*, *Epilobium hirsutum*, *Glyceria maritima*, *Hypochoeris radicata*, *Lepturus incurvatus*, *Poa pratensis*,

Polygonum Convolvulus en *nodosum*, *Prunus spec.*, *Senebiera Coronopus* en *didyma*, *Solanum nigrum*, *Spergularia media*, *Tussilago Farfara*, *Valeriana officinalis*, *Vicia angustifolia* en *hirsuta*.

Met uitzondering van *Glyceria maritima* (3), *Poa pratensis* (2) en *Senebiera Coronopus* (3) zijn al deze in 1928 slechts sporadisch waargenomen. Sommige (*Hypochoeris*, *Vicia hirsuta*, *Epilobium hirsutum*, *Valeriana*) zijn hier zeker passant adventief. Het verdwijnen van *Glyceria* verbaast evenmin, gezien haar gedrag in het maaiveld, maar wel dat van *Senebiera*, die het vorig jaar uiterst talrijk was. Bij *Poa pratensis* kan aan ongeschikten tijd van waarneming worden gedacht, door moeilijke herkenbaarheid als gevolg van een drogen zomer.

Aanwinsten voor 1928 zijn: *Epilobium parviflorum*, *Glyceria distans*, *Humulus Lupulus* (een ♂ ex.), *Linaria Cymbalaria* en *vulgaris*, *Potentilla anserina*, *Ranunculus acer* en *repens*, *Sisymbrium officinale*.

Van deze zijn *Humulus* en *Linaria Cymbalaria* blijkens de afmetingen der planten ons vorig jaar blijkbaar ontgaan. Interessant was een exemplaar van *Spergularia marginata* met tamelijk korte zaaddoos en zaden, welke deels gevleugeld, deels ongefleugeld waren. De vroeger gevonden zaailingen van *Ribes Grossularia*, *rubrum* en *nigrum*, en *Fragaria vesca* ontwikkelen zich goed. Gaan zij zoo verder, dan zal de steenglooiing van den voormaligen zeedijk over eenige jaren een attractie voor de Andijksche schooljeugd vormen!

De belangrijkste conclusie uit het tot heden te Andijk verrichte werk is wel, dat onze Commissie, teneinde een indruk van de kolonisatie van het in den Wieringermeerpolder droogvallende land te kunnen krijgen, zich ten spoedigste met de Directie der Zuiderzee-werken in verbinding moet stellen en haar verzoeken ons de noodige faciliteiten te verleen. Het zal van belang zijn in overleg

met haar de stations voor permanente waarneming met zorg te kiezen, vooral zoodanig, dat als gevolg van later aan te leggen drainage tijdens de waarneming geen plotselinge edaphische wijzigingen optreden. Desgewenscht kunnen deze bestudeerd worden, maar daartoe zouden dan afzonderlijke stations moeten dienen. Volgens niet officiële geruchten is nog geen beslissing genomen, hoe over het droogvallende terrein zal worden beschikt en onder welken dienst het zal ressorteeren. In verband met ons werk is het dus verder noodig hieromtrent stelliger gegevens te verzamelen. Omtrent de wijze van waarneming op deze stations zal onze commissie dezen winter een beslissing moeten nemen. Een der ondergeteekenden is begonnen hiervoor materiaal te verzamelen.

Onze aanwezigheid aan de Zuiderzeekust werd tevens benut om evenals vorig jaar een dijkvoorland te inventariseeren, n.l. gelegen in de vakjes K 4. 58.33 en 34 ten Zuidoosten van Medemblik. De inventarisatie betrof het eigenlijke voorland en de steenglooiing van den dijk, welke ook nog tot de zoutzone werd gerekend.

Het terrein was smaller en meer onderbroken dan dat van K 5. 61.22 in 1928 bezocht. De graszode bestaat evenals daar in de lagere deelen in hoofdzaak uit *Agrostis alba maritima* met *Glyceria maritima*, benevens *Triglochin maritima* en *Plantago maritima*. Op iets hoogere deelen nam *Festuca rubra* een groot aandeel in de zodevorming, dit in tegenstelling met K 5. 61. 22. De overige halophyten aldaar waargenomen kwamen ook hier weer voor: *Aster Tripolium*, *Atriplex latifolium* en *littorale*, *Cochlearia anglica* en *officinalis*, *Glaux maritima*, *Halimus portulacoides*, *Juncus Gerardi*, *Salicornia herbacea*, *Spergularia marginata*, *media* en *salina*, *Suaeda maritima*, *Triglochin maritimum*, terwijl *Armeria*, *Honckenya*, *Plantago Coronopus*, *Statice* ontbreken. Een groot verschil bestaat t.o.v. *Artemisia maritima*, die hier wel en zeer talrijk voorkomt en in allerlei

verschillende habitus-vormen. *Senebiera Coronopus*, *Trifolium fragiferum*, *Glyceria distans* en *Lepturus* ontbreken echter in K 4. 58.33 en 34. Eenig verschil in de saliniteit van deze vakjes met het in 1928 geïventariseerde (K 5. 61.22) valt uit het bovenstaande niet te concluderen en was ook trouwens niet te verwachten.

Haamstede, 30 Aug. 1929.

Ir. A. W. KLOOS Jr.

Dr. W. C. DE LEEUW.